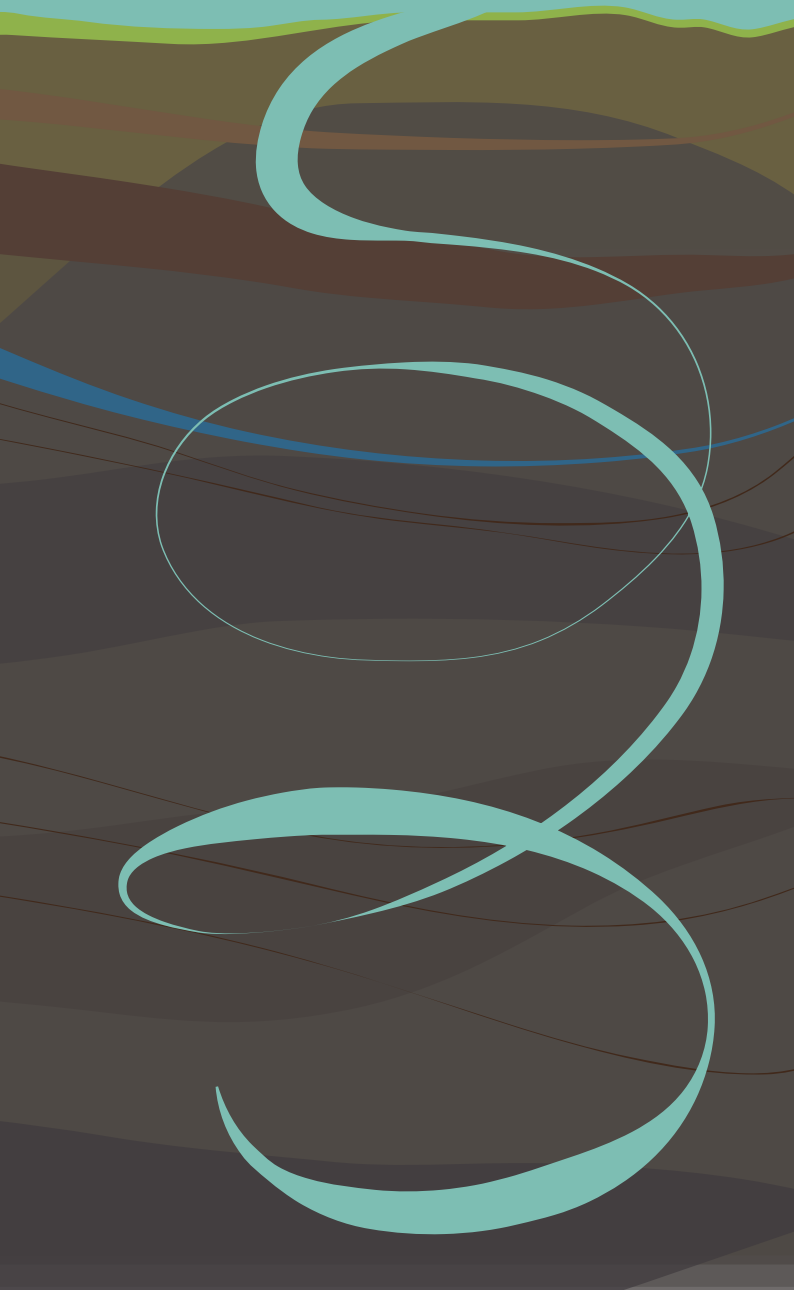
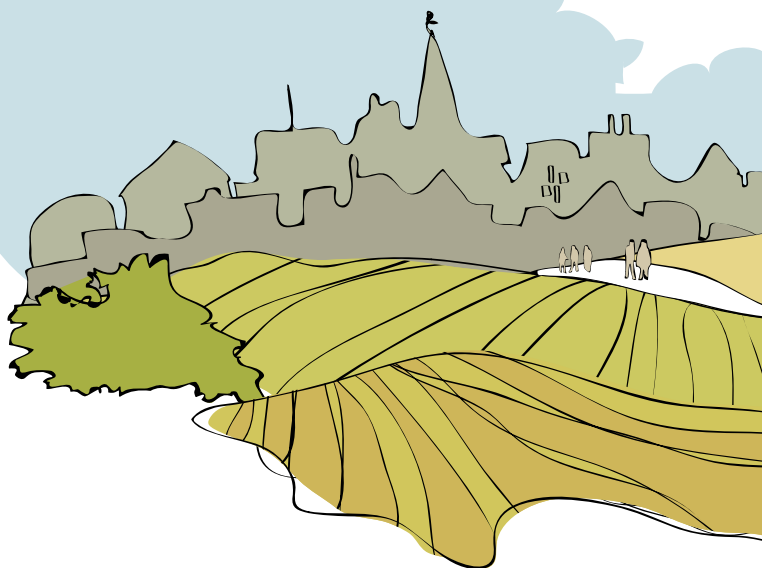

**Miljörelsen gör
slutförvaringen
säkrare**

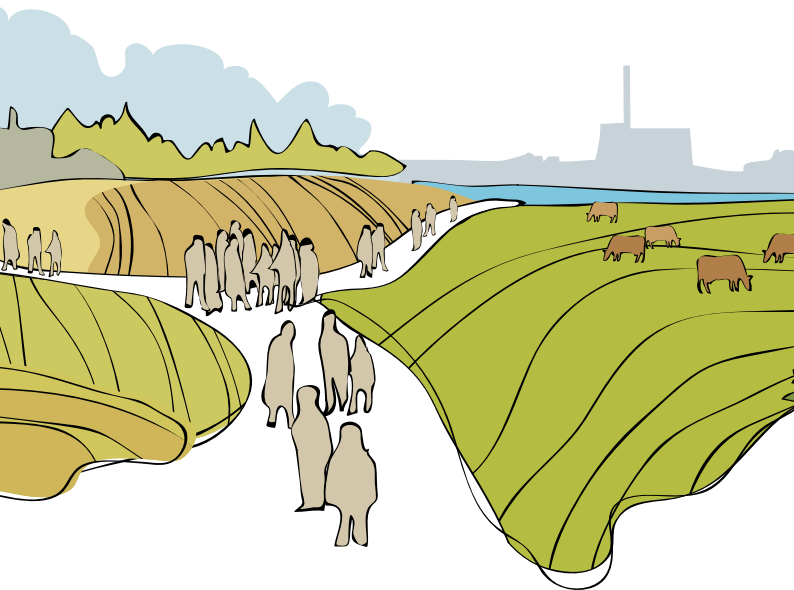

För att skydda människor, natur och miljö finns det regler om hur det ska gå till när man ger tillstånd till miljöfarliga verksamheter. Det gäller inte minst nya stora projekt, som slutförvar av kärnavfall. När sådana beslut tas, måste grannar och andra som kan påverkas få tillgång till information och möjlighet att säga vad de tycker. Dessa rättigheter, liksom rätten att kunna få frågan prövad av domstol, tillhör de grundläggande demokratiska rättigheterna i samhället.

Att delta i beslutsprocesser - en viktig del av demokratin

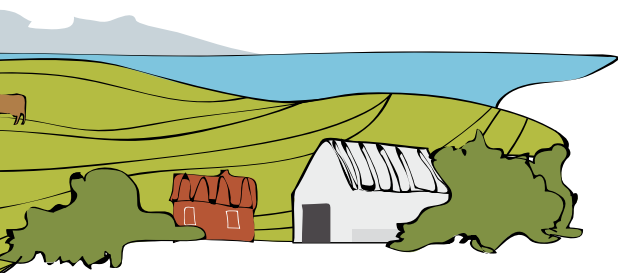
Informationen till medborgarna och möjligheten till påverkan är viktigt för en levande demokrati. Genom öppenhet och dialog kan komplicerade beslut och avvägningar mellan olika intressen ske utifrån en så komplett

faktagrund som möjligt. Att alla personer som kan påverkas kan lämna synpunkter är alltså en förutsättning för att besluten ska kunna bli bra.

I en del fall finns det frågor som lätt skulle glömmas bort om det bara var grannar och myndigheter som kunde göra sin stämma hörd, inte minst de frågor som rör naturen och kommande generationer. Därför har även miljöorganisationer rätt att delta i beslutsprocesser om kärnkraftverk, slutförvar av kärnavfall och annan miljöfarlig verksamhet.

Miljöorganisationer har ofta stor kunskap om natur och miljö och försöker påverka samhället för att minska miljöproblemen och bevara naturen. Detta är allmänintressen som även samhället bestämt ska skyddas. Exempelvis har riksdagen beslutat om att samhället ska utvecklas för att bli långsiktigt hållbart

och att tillståndet för natur och miljö ska vara bra för framtida generationer. Miljöorganisationerna har därför en viktig roll när verksamheter ska prövas rättsligt ur miljösynpunkt och har fått så kallad "talerätt" enligt bland annat miljöbalken och kärntekniklagen. Miljöorganisationernas talerätt innebär bland annat att kunna överklaga och delta som part i myndigheters och domstolars prövningar av miljöfarlig verksamhet. Denna rätt har införts på grund av internationella åtaganden inom Århuskonventionen och EU:s rättsakter, som slår vakt om att både miljöorganisationer och medborgare ska kunna påverka viktiga miljöbeslut.

Miljöorganisationernas samarbete - MKG

Hur vi ska förvara allt kärnavfall från våra kärnkraftverk är en sådan viktig miljöfråga, som kan påverka miljön och därmed levnadsförhållandena för människor under hundratusentals år framöver. I denna potentiellt livsavgörande fråga över många generationer, har samhället

gett miljöorganisationerna en speciell roll, ett speciellt ansvar för att skydda allmänintresset. De kan söka medel ur kärnavfallsfonden för att kunna delta i samråd och miljöprövning av slutförvarsprojekt. Tillsammans har flera organisationer, ledda av Naturskyddsföreningen, bildat Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, för att hantera detta samhällsuppdrag.

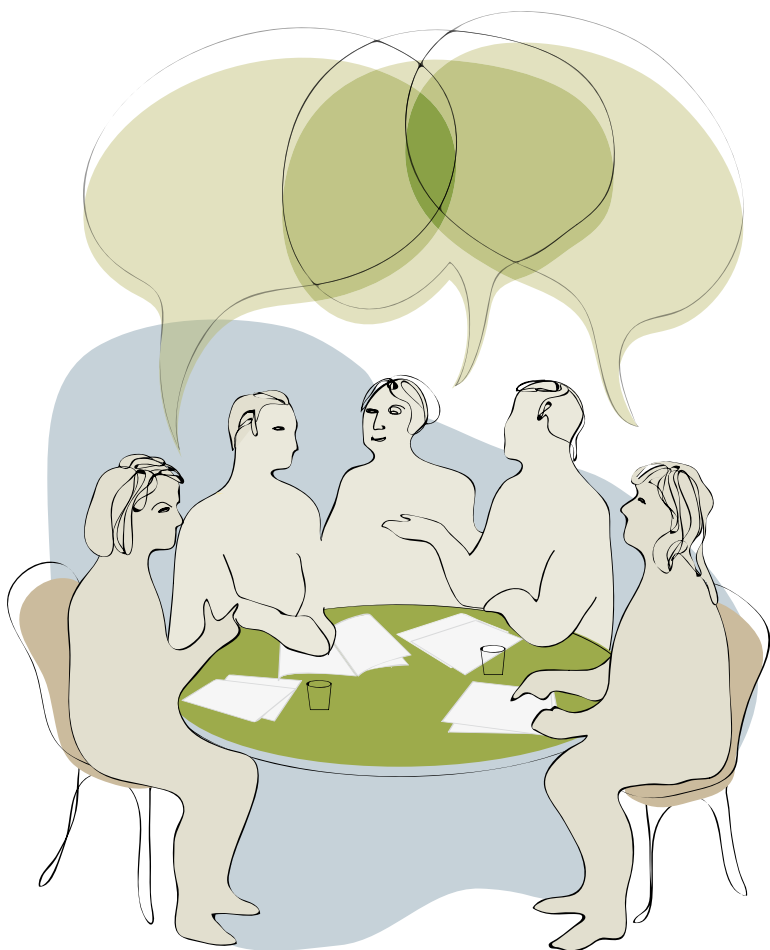
I arbetet som bedrivs av MKG ingår att granska tekniska beskrivningar av slutförvarsmetoder, bedöma om säkerheten kan anses tillräckligt hög eller om det kan finnas bättre metoder, om förvaringsmetoderna kan leda till utsläpp av farliga ämnen och om platsen för slutförvaring är lämplig med avseende på både säkerhet och naturvärden på platsen. Det är helt enkelt en hel del att ta ställning till.

MKG:s kritik mot förslaget om slutförvaret för använt kärnbränsle

I prövningen av slutförvarsansökan för använt kärnbränsle i Forsmark samarbetar MKG med Naturskyddsföreningen som har juridisk expertis. Föreningarna har fört fram synpunkter på valet av plats för slutförvaret, påpekat att fler metoder för förvaret behöver undersökas, att det finns problem med de kopparkapslar som kärnavfallet är tänkta att förvaras i och att de skyddande lager av lera som föreslagits behöver utredas ytterligare. Föreningarna har vid upprepade tillfällen påpekat att alternativet att slutförvara avfallet i djupa borrhål på 3–5 km djup kan vara säkrare. Dessutom finns allvarliga betänkligheter om hur man ska säkra att avfallslagret inte plundras i framtiden för att använda innehållet till vapen.

Andra problem är att förvaret planeras i ett område med höga naturvärden, bland annat fridlysta arter som den ovanliga gölgradan och orkidéerna guckusko och gulyxne, kan komma att påverkas negativt. En alternativ lokalisering borde därför undersökas, menar MKG.

Att slutförvara använt kärnbränsle från kärnkraftverk är ett uppdrag som kräver mycket stora kunskaper och starkt engagemang i samhället. Ideella organisationer har en viktig uppgift, precis som alla medborgare i samhället. MKG har tagit på sig ett informationsansvar, hör av dig till oss om du har frågor om slutförvaret av kärnavfall eller dina egna möjligheter att påverka.

Vägar till deltagande

Dessa steg genomförs inför ett tillstånd för slutförvar av kärnavfall:

- 1.** Samråd med länsstyrelsen, tillståndsmyndigheter, miljöorganisationer och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. I samrådet ska en grundläggande beskrivning av projektet samt alternativa lösningar finnas tillgänglig.
- 2.** Tillståndsansökningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen, inklusive en och samma miljökonsekvensbeskrivning, tas fram av verksamhetsutövaren. Ansökan skickas till mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM.
- 3.** Domstol och SSM begär in yttranden över ansökan från remissinstanser, inklusive miljöorganisationer, om ansökans kompletteringsbehov.
- 4.** När ansökan anses komplett för prövning i sak kungörs den och mark- och miljödomstolen och SSM genomför en prövning. Även under denna del av processen kan synpunkter lämnas. SSM lämnar även ett yttrande till domstolen.
- 5.** Domstol och SSM lämnar var sitt yttrande till regeringen som beslutar om tillåtlighet. Här har kommunen en möjlighet att lämna in ett veto. Regeringens beslut kan överklagas till högsta förvaltningsrätten.
- 6.** Om regeringen medger tillåtlighet ger domstolen och SSM tillstånd och sätter villkor.

mkg

Miljöorganisationernas
kärnavfallsgranskning

Norra Allégatan 5, 3tr
413 01 Göteborg
Tel: 031-711 00 92
e-post: info@mkg.se
www.mkg.se